

Beszámoló

A Communitas Alkotói Ösztöndíjat egy olyan kritikus évben volt szerencsém megkapni, amikor már második éve szabadúszó író, fordító, színikritikusként igyekeztem megállni a helyem. A szabadúszás rengeteg előnnyel jár még akkor is, ha nem tartozik hozzá anyagi biztonság, ezalatt az egy év alatt pedig alkalmam volt megtapasztalni azt, hogy milyen, ha az ember megelőlegezett bizalmat kap, és ha ennek köszönhetően nem kell minden gondolatának a lakbér és számlák körül forognia. Egy olyan generáció tagja vagyok, akik számára a munkapiacra való belépés korántsem egyértelmű, főleg ha a szakmája a kulturális és/vagy művészeti szférába tartozik. A frusztrációval, hogy minden tudásunk és felkészültségünk ellenére sem tudunk megélni abból, amit csinálni szeretünk, és a tény, hogy nem tervezhetünk előre, az elmúlt évek során én is és kortársaim is állandóan küzdenek. Ebben a környezetben üdítő kis szigetet képez az Alkotói Ösztöndíj, még akkor is, ha csak bizonyosok számára elérhető, és megtisztelő, hogy része lehettem.

Az ösztöndíj egy éve alatt alkalmam nyílt relatíve nyugodt körülmények között dolgozni, és olyan figyelemmel, amire azelőtt nem igazán volt lehetőségem. Számomra a legfontosabb aspektusa ennek az ösztöndíjnak az az idő volt, amihez a támogatás által közvetetten hozzáfértem, és amelyet olyan munkára tudtam felhasználni, ami más körülmények között luxusnak számított volna. Sikerült dolgoznom azon a cikluson, amelyet a pályázatban magamnak célként kitűztem, és amelynek a darabjait a csatolt dokumentumban küldöm. Íróként a legnagyobb kérdés ebben az időszakban számomra az volt, hogy milyen mértékben tölthető fel tartalommal az a forma, amelyhez többnyire indulásom óta ragaszkodom. Ez a személyes, kissé performatív és többnyire valamilyen gyermeki hangra épülő szerkezet jelenti számomra jelenleg a legnagyobb inspirációs forrást és akadályt is. A mellékelt szövegekben megkíséreltem valamennyire újragondolni és kissé átalakítani ezt a stílust, több-kevesebb sikerrel. Mindenesetre örömmel tölt el, hogy alkalmam nyílt a kísérletezésre, és különösen hasznosnak érzem ezt az időszakot ebben az értelemben. Íróként lassú és óvatos vagyok, félnék és bizonytalan. Az ösztöndíj egyrészt kis biztonságérzetet adott, másrészt lehetővé tette, hogy a saját ritmusomban haladjak és mindenféle megkötés vagy siettetés nélkül.

A továbbiakban ezen az úton haladva megkíséreltem bővíteni a ciklust, tovább fejleszttem ezt a formát, és reményeim szerint a közeljövőben egy novelláskötetben végső útjára eresztem. Különösen fontosnak tartom, hogy ezek a szövegek egy helyen is olvashatóvá váljanak, és úgy tervezem, hogy a novelláskötet megjelenése után egy újabb terepre lépek, ami a prózaírói pályámat illeti. Mindehhez azonban további munkára van szükség, és ennek csak töredékét teszi ki a tulajdonképpeni szövegírás. Minthogy a novelláim hangsúlyosan személyes szövegek, ezért a munka mindig bennem kezdődik – más szóval: ezek a szövegek az önismeret és múltmegdolgozás lenyomatai, ennek a rendkívül személyes útnak a művészeti megjelenítése. Örülök tehát a lehetőségnek, innen folytatom.

Szövegmutató

Anya azt mondja, hogy ha nagy leszek, akkor az lehetek, ami csak szeretnék lenni

Anya azt mondja, hogy ha nagy leszek, akkor az lehetek, ami csak szeretnék lenni. Amikor ezt mondja, ötéves vagyok, és legszívesebben iskolás szeretnék lenni. Tudok már olvasni, és unom az ovit. Történeteket találok ki, és a képzeletbeli barátaimmal beszélgetek. Amikor végre első osztályos leszek, eldöntöm, hogy magyartanárnő szeretnék lenni, úgyhogy egy nehéz fekete írógépen feladatsorokat és dolgozatokat gépelek a képzeletbeli osztályom számára. Órák után a barna fából készült kottatartóra helyezem a kézzel írott és az A3-as rajztömb kartonfedelébe ragasztott osztálynaplót, és elkezdem a tanítást. Az első barátom is képzeletbeli, Rókusnak hívják, és a testvéreim sokat gúnyolódnak, amikor róla beszélek. Sokkal többet, mint akkor, amikor egy kis papírdarabra magamat és bátyám egyik osztálytársát, Edvint rajzolom fel, aki akkor éppen tetszik nekem. Edvinnek viszont nem tetszek, a nagyobbak pedig amúgy is csak mindig csúfolkodnak, mert kicsi vagyok. Akkor még nem tudom, hogy amikor megnőnek a melleim, hirtelen érdekelni fogom őket. Az udvarlásuk nem lesz kedvesebb, mint a csúfolkodásuk, bár nagyon sokáig azt hiszem. Örülök, hogy foglalkoznak velem, és azt képzelem, hogy amikor rácsapnak a fenekemre vagy megcsavarják a mellem, az azt jelenti, hogy tetszem nekik. Amikor kicsi vagyok még mindehhez, vagyis kicsik a melleim, akkor azt hiszem, hogy minden sokkal jobb lesz, amikor nagy leszek.

Szia, adsz egy szívást a cigidből. Negyedikes lehetek ekkor, a fiú pedig most készül egyetemre. A kertünkben áll, az egyik kezében cigi, a másikban kávé. Felnőtt. Nálunk lakik, a szüleim fogadták be a felvételi idejére. Az íróasztalára ceruzával földgömböt firkál. Innen tudom, hogy földrajzra megy. Ad a cigijéből, de csak akkor, ha tudóre szívom. Lehet, hogy azt hiszi, hogy akkor nem kérek majd, de én inkább tudóre szívom, mint hogy hagyjam, hogy megalázzon. Legalábbis azt gondolom, hogy az megalázóbb, ha nem tudom rendesen leszívni, mint az, ha visszautasítom. Én is felnőtt szeretnék lenni, mint ő, úgyhogy figyelem. Meglesem, amikor kimegy cigizni. Benézek a félig nyitva felejtett szobája ajtaján. Egy konyhaszéken üldögélve elnézem, ahogy lefőzi a kávé. Nagyon nehéznek tűnik a kávéfőzés, főleg az, hogy hány kanállal kell belé tenni. Csodálom, hogy tudja. Mindig a fekete üvegcsészéből issza a kávé, félig tölti tele. Feketén issza és sok cukorral, nem tejjel, mint anyáék. Szépnek találok. Szőke és kicsit kreol színű a bőre. Az arca egy amerikai filmszínészére emlékeztet, akibe ugyancsak szerelmes vagyok ekkor. Érzem a cigiszagú leheletét. Keserű a levegő, ahogy rámnevet. Olyan profi vagyok, hogy visszanyelem a köhögésem a slukk után. Élvezi. Azt képzelem, hogy én is felnőtt vagyok, mint ő, és most együtt cigizünk és kávézunk, és szerelmesek vagyunk egymásba. A képzeletbeli barátom és ő nagyon hasonlítanak. Arra gondolok, hogy bármire gondolhatok addig, ameddig végre nagy nem leszek. Elnyomja a cigit, és visszamegy tanulni. Irigy vagyok, hogy ő okos és szép és nagy lehet.

Anyáéknak nincs pénzük lefizetni a vizsgabizottságot, helyette inkább azt mondják, hogy tanuljunk rendesen. Amikor majdnem a falhoz vágom gyakorlás közben a hegedűvonómat, anya azt mondja, hogy inkább a fejem vágjam a falba. Anyáéknak nincs pénzük új vonóra, de még csak a régit megszőrőztetni sem. Begörccsöl a kezem skálázás közben. Fáj, a hegedű formájától csak még jobban érzem, hogy az egész testem irritál. Próbálok visszanyelni a sírást, mint a köhögést a cigi után. Zavarnak a fals hangok, zavarnak az ujjaim, hogy nem fogadnak szót. Belül hallom a dallamot, a képzeletemben szabad vagyok és tisztán szólnak a hangok. De nem tudom megcsinálni. Arra gondolok, hogy vajon mikor lesz már vége. A gyakorlásnak, a hegedűórának, az iskolának. Azt mondják, hogy tehetséges vagyok. Nekem pedig az jut eszembe, amikor a fiú a tizenegyedik béből bejön az osztályunkba az egyik szünetben, és azt mondja, hogy szép vagyok. Lerántja a vállamról a blúzom, és az egész osztály látja a mellem. Fogdos. Arra gondolok, hogy ha nem vagyok szép, akkor békén hagy. A lánybudiban zokogok, és ég az érintésétől a vállam, a

mellem, az oldalam. Az osztálytársaim megsajnálják, és akkor azt hiszem, hogy ez a szeretet.

Várom, hogy mikor múlik el. Hogy mikor lesz már az, hogy az lesz, amit szeretnék, hogy legyen.